

Chemo-Kasper

medžioja piktašias vėžio ląsteles

Pasakoja Helle Motzfeldt

Chemo-Kasper

medžioja piktašias vėžio ląsteles

Knygelė išleista
Lietuvos vaikų vėžio asociacijos „Paguoda“ lėšomis
www.paguoda.lt

Iš vokiečių kalbos vertė Irena Babič

Spausdino UAB „Utenos Indra“
Maironio g. 12, LT-28143 Utena

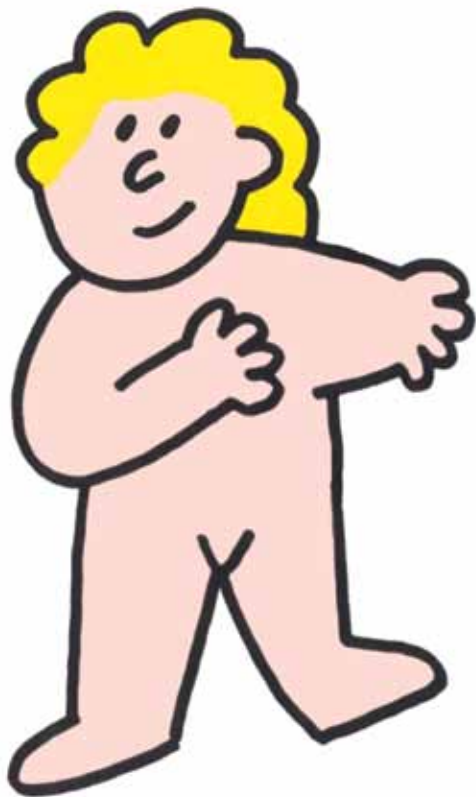
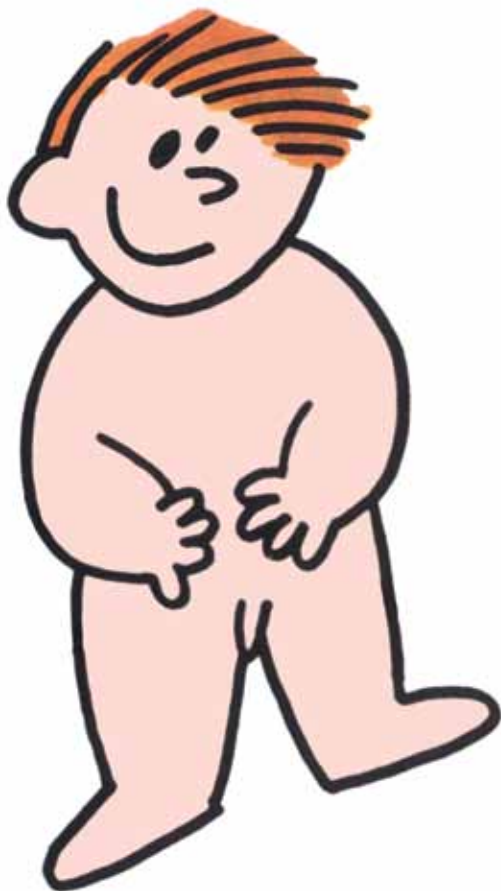
Tomui

ISBN 978-609-95717-0-6

Paklausyk!

Ši knygutė Tau papasakos apie Chemo-Kasparą ir apie piktąsias ląsteles, kurias jis medžioja.

Bet pirmiausia noriu Tau paaiškinti, kas yra ląstelė, o Tu atidžiai įsižiūrėk į paveikslėlius.

Čia nupiešiau Tave. Tu tik įsivaizduok: Tavo kūnas kaip namas. Tave dengia oda, kaip namą supa sienos. Už odos, kaip ir name, – kambariai, koridoriai.

Tas mažas urvas – Tavo skrandis, į kurį patenka maistas.

Tavo širdis irgi yra mažame kambaryje, ji varinėja kraują po visą Tavo kūną. Kraujas teka įvairaus dydžio vamzdeliais, kuriuos vadiname arterijomis.

Nors Tu negali pažvelgti į savo kūną, tačiau jau esi girdėjęs, kaip gurgia Tavo skrandis, o pridėjęs ranką prie širdies jauti, kaip ji plaka.

Kaip iš atskirų plytų sumūrytos namo sienos, taip ir Tavo odoje yra daugybė mažų ląstelių.

Viskas Tavo kūne iš mažų ląstelių: oda iš odos, plaukai iš plaukų ląstelių, o kraujas – iš kraujo kūnelių. Ląstelės labai labai mažos ir Tu jų negali matyti. Todėl nupiešiau Tau keletą, kad galėtum įsivaizduoti, kaip jos atrodo. Ar atpažįsti plaukų ląsteles?

Sunku suprasti, kas yra ląstelė, nes Tu jos nematai. Bet įsivaizduok, kad ląstelės Tavo odoje taip susietos viena su kita, kaip akmenys namo sienoje.

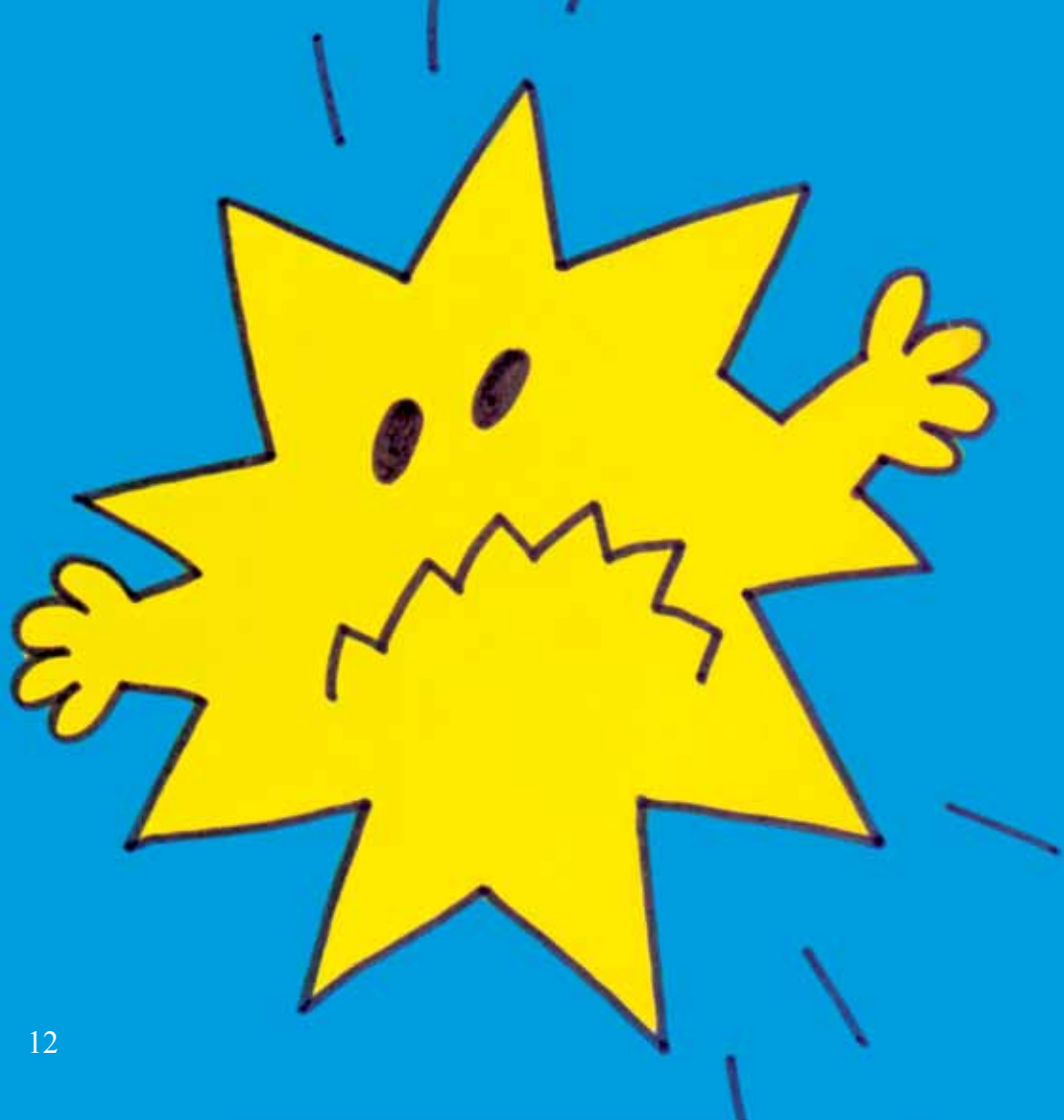
Kraujo arterijomis teka, srovėna kraujo ląstelės.

Ar esi kada susižeidęs ir ar matei, kaip iš žaizdelės odoje teka kraujas?

Visos ląstelės geros, linksmos, myli
viena kitą ir visoms pakanka vietos.

Paveikslėlyje Tu matai, kaip gimsta
naujos, mažos ląstelės. Jų vis daugiau ir
daugiau. Tu vis augi ir augi, nes ląstelės
dauginasi, kaskart atsiranda naujų, taip,
kaip ir Tavo plaukai: jie ilgėja, nes Tavo
plaukų ląstelėse nuolat gimsta naujų vai-
kelių.

Kartais atsitinka taip, kad laštelė ima pašėlusiai dūkti. Ji Tavo kūne taip šėlsta ir pyksta, kad nebenori būti kartu su kitomis. Tokia laštelė – vėžinė. Ar gali įsivaizduoti, kokia ji pikta?

Kitos laštelēs supyksta ant padūkē-
lēs, nes ji nori jas nustumti. Visos kitos
laštelēs nebeturi nei vietas, nei ramybēs.
Vēžinē laštelē nepaiso nieko. Ji labai
greitai dauginasi: gimsta tokie pat pikti
jos vaikiukai, kol pagaliau jū atsiranda
didelis būrys.

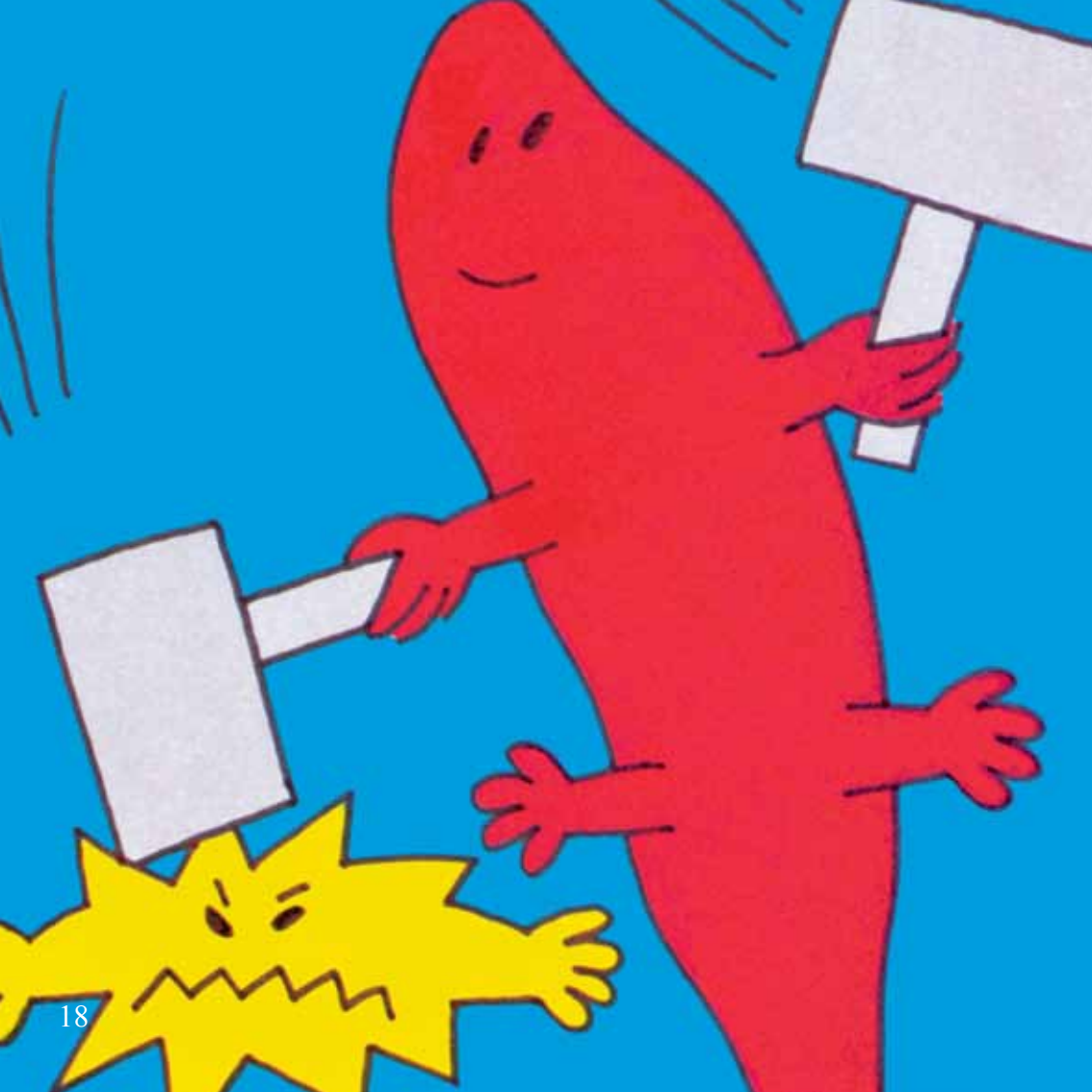

Jos susimezga į vieną mazgą ir neišleidžia kitų. Kitos ląstelės labai niršta ant pikčiurnų ir nebežino, ką su jomis daryti.

Kai kada tie vėžiniai gumuliukai užauga tokie dideli, kad gydytojas juos turi išpjauti.

Ar kada nors gydytojas Tave operavo?

Laimėi, kai kurios kraujo ląstelės turi specialius įrankius, kuriais žudo vėžines ląsteles. Kai viena pikta vėžio ląstelė žūva, gerosios džiaugiasi.

Tačiau ne visuomet Tavo kraujo ląstelės gali sunaikinti visas pasiutėles vėžines. Tada Tau reikia pagalbos. Bet, kas Tau gali padėti?

Ligoninėje Tu rasi gerų draugų. Vienas iš jų Chemo-Kasparas. O dabar paklausk apie jį, gerąjį Kasparą.

Chemo-Kasparas gyvena ligoninėje. Ten jis plaukioja butelyje ir sutinka savo bičiulius: Chemo-Kariną, Chemo-Kurtą ir daug kitų Chemo žmogeliukų.

Vieną dieną ateina gydytojas ir sako Chemo-Kasparui: „Šiandien turėsime darbo. Štai čia mažas berniukas Tomas, kuriam reikia padėti. Tomo kūne daug vėžinių ląstelių. Jo gerosios kraujo ląstelės dirba be poilsio, norėdamos sunaikinti piktašias. Šiam sunkiam darbui reikia mūsų pagalbos“.

„Viskas aišku, – atsako Chemo-Kasparas, – mes pasiruošę. Ar galima padėti?“

Gydytojas paima švirkštą ir siurbia juo Chemo žmogeliukus. Visi veržiasi į priekį, kiekvienas nori kuo greičiau padėti sergančiam berniukui.

Mažasis Tomas guli lovoje ir laukia daktaro. Jis užsitraukęs antklodę iki pat nosies galiuko.

Berniukas truputį jaudinasi, nes nežino, kas jam gali nutikti. Tomas nemato Chemo žmogeliukų švirkšte, nes jie visai mažičiai, kaip ląstelės.

Kai gydytojas pradeda švirkšti vaistus, pirmasis į berniuko kūną įleikia Chemo-Kasparas ir sušunka: „Visi paskui mane!“ Jis skuba taip greitai, kiek neša jo mažos kojelės. Iš visų pusių gerosios ląstelės šaukia: „Kaip gerai, kad Jūs atbėgate. Padėkite mums išgaudyti pasiutėles!“

Vėžinės ląstelės širsta, slepiasi ir bando pasprukti.

Tačiau kitos ląstelės pastoja kelią ir neleidžia joms išsilakstyti.

Linksmi besijuokdami Chemo-Kasparas ir jo draugai ryja vieną po kitos ne-naudėles.

Chemo žmogeliukai nepasiduoda, kova tęsiasi.

Na bet čia dar viena problema. Cheminiai žmogeliukai blogai mato. Tu tikriausiai pastebėjai, kad jie visi nešioja akinius, norėdami surasti vėžines ląsteles.

Kai kada Chemo žmogeliukai taip skuba, kad susipina mažos kojelės, jie pameta akinius ir nebegali gerai įžiūrėti. Atsitinka taip, kad pradeda ryti ir gerąsias Tomo ląsteles.

Pažiūrėk, kas atsitinka: Chemo žmogeliukai sunaikina Tomo plaukų ląsteles. Pažiūrėk paveikslėlyje, kaip Tomui slenka plaukai.

Berniukas išsigąsta. Žinoma, keistas jausmas, kai nuplinki. Tačiau, mūsų laimei, plaukai vėl atauga.

Gali būti taip, kad Chemo žmogeliukai apsigyvens Tomo skrandyje ir naikins jo ląsteles. Labai baisu, kai taip atsitinka. Tomą pykina ir jis turi vemti.

Kai išnyksta visos vėžinės ląstelės, Chemo žmogeliukai pavargsta. Jie dabar sotūs ir išlekia iš Tomo. Niekas nežino, kur jie skuba. Galbūt jie grįžta į tą šalį, kur gaminami nauji Chemo žmogeliukai. Būna, kad kelios vėžinės ląstelės taip pasislepia, jog Chemo-Kasparas jų niekur neberanda.

Ar gali surasti paveikslėlyje piktašias ląsteles?

Kadangi pikčiurnos sugeba pasislėpti, Tomas turi dažnai eiti į polikliniką, kol visos nenaudėlės bus surastos ir užmuštos.

Ar Tau patiko knygelė apie Chemo-
Kasparą?

Jeigu taip, pagalvok, kaip darniai
darbuojasi cheminis žmogelis Kasparas,
jo draugai ir Tavo paties kraujo ląstelės,
kovodami ir griaudami vėžio būstą.

